

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A harmincszoros és ötvensze-*

res házbér előestéjén

Forrás: .....

Népszava

Br

1923. 5. 1.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

"1923"

Személy

Helvyszám

A harmincszoros és ötvenszeres házbér előestéjén.

* *

A májusi fölemelt boltbérek 10 százalékos általános drágulást fognak előidézni. Kálváriajárás Angyal földön és beljebb. — Beteges közömbösség az egész vonalon. Vajjon mi lesz ennek az állapotnak a vége?

Ujabb gond gyötri az embereket. Csupa kérdőjel mindenki. Május 1: 30—50-szeres házbér. Honnan, hogyan? Olyan probléma, amelyre választ sehonnan sem kapunk. Az emberek fölteszik a kérdést, de tudják, hogy hiába. Beteges apátia vesz erőt rajtuk. Olyan tünet, amely gyorsan terjed, mint a ragály és veszedelmes, mint a pestis. Ebben a városban száz ember közül kilencven többet ad ki, mint amennyit keres. Honnan, miből — nem tudja. Kényszerűségből. Száz ember közül kilencven nyugodtan odaléphetne a bíró elé és mondhatná:

„A lelkiismeretem nyugodt, mert tudtommal nem loptam, nem csaltam, nem sikkasztottam és mégis gyötör a kétség: honnan vettem azt az összeget, amelyet a jövedelmemen fölül elköltöttem?...

Hol vannak azok az idők, amikor a hiányt a régen szerzett értékek eladásából lehetett pótolni? Már senki sem emlékszik reá. Már nincs eladnivalója senkinek. És élni mégis kell. A harmincszorosára fölemelt házbért meg kell fizetni. Elő kell teremteni. Sok helyen jártunk, sokak előtt tettük föl a kérdést és vártuk rá a feleletet. A legtöbb helyen azonban felelet helyett elővették a ceruzát és számokat írtak. Mi most nem teszünk mást, mint közreadjuk a beszélő — dehogyan beszélő —, kiabáló numerusokat.

Jaj neked, te szegény fogyasztó, te szegény partáj. A szép, sokatigéző május elsejét megzavarja majd a sok numerus, a harmincszoros házbérnyugta, amelyet magadért, a boltosért, a hentesért és a vásárcsarnoki árúsért fizetned kell. Mert végeredményben neked prezentálják az ő nyugtájukat is, te fizeted meg az ő fölemelt házbéreibet is. Még pedig hatványozott percentekben. Egyébként átadjuk a szót az áldozatoknak:

A boltos.

Egy Király-utcai divatárkereskedőt látogattunk meg. Sietve megnyugtatót, hogy ráér, az üzletben tartózkodók csak vendégek. Röviden a tárgyra tértünk. Arra a kérdésre, hogy az ötvenszeres házbért hogyan teremti elő, őszintén, minden kertetelés nélkül felelt:

— A békében 4000 koronát fizettem a bolthe-lyiségért. Ezt egyszer fölemelték 20.000 koronára, tavaly 60.000 koronára. Az új rendelet szerint májusban 200.000 koronát, augusztusban 400.000 koronát, novemberben pedig 600.000 koronát kell fizetnem, a 25%-os kincstári részesedés nélkül. Az új boltbéreket természetesen áthárítjuk a fogyasztókra. Miután a legtöbb cikk három kézen megy keresztül, a fogyasztónak meg kell fizetnie a gyáros, a nagykereskedő és a kiskereskedő fölemelt házbéret. Százalékban kifejezve, most, májusban hozzávetőlegesen 10 percentes általános áremelkedésre számíthatunk. Egészen bizonyos, hogy átmenetileg a közeli napokban az üzletekben még nagyobb pangás lesz. A közönség már régen nem vásárlóképes és csodával határos, hogy az üz-

letek sorra-rendre nem mennek tönkre. A kereskedelemnek az volna az érdeke, ha a munkások és a tisztviselők index alapján kapnák a munkabéreket, mert ennek a nyomában a fogyasztás emelkedne...

Ezt az utóbbi megállapítást, úgy véljük, mindenki aláírja.

A betonmunkás felesége.

Angyal földi bérkaszánya. Hatvankét lakás. Legutóbb három évvel ezelőtt jártunk itt. Ez a hírhedt nyomortanya azóta keveset változott. A legtöbb ablakon üveg helyett papíros vagy léc. A kisebb ür rongyokkal kitömve. Az udvaron mezítlábas gyerekek. Vészesegények, soványak. Az emberek munkában vannak,

így tehát az egyik asszonnyal beszélgettünk. Férje betonmunkás. Öt gyermekük van, a legidősebb 13, a legkisebb 2 éves. Az asszony sovány, koravén, a munka és a gond legalább 10 esztendővel megöregítette és összezsugorította kicsiny termetét. Halkan válaszol kérdéseinkre. A férje, *ha dolgozik*, hetenként 8—9000 koronát keres. Naponta egyszer főz; ma kávét ebédelnek a gyerekek, persze szacharinnal. Estére krumplileves lesz. Naponta legalább 4 kiló kenyér kellene, de csak 3 kilót vásárol. Ez a legnagyobb tétel. Naponta 720 korona. A 4 kiló krumpli 160 koronába kerül, az 1 liter tej 182 koronába. Ezzel vége a férj egy napi keresetének. A gyerekek örökké éhesek, egész nap kenyeret kérnek. Az anyjuk, szegény, mit tehet egyebet, a kis lurkókat kikergeti az udvarra.

— Mikor esznek húst? — kockáztattuk a kérdést.

— Vasárnap vásároltam félkiló marhahúst és azt találtam föl. Heten ültünk az asztalnál. A férjem és én alig ettünk, a gyerekek annyira rimázkodtak a hústól.

A fölemelt házbérre tereltük a diskurzust. A házbán meglehetősen patriarchálisak a viszonyok e téren. A lakásbért havonta fizetik. Ha az elseje hétköznapra esik, szombatig mindenki haladékot kap.

— Miből fizetik majd a harmincszoros házbért? — kérdezzük. Az asszony pár pillanatig hallgat, majd a vállát vonogatva, tompán így felelt:

— Elvesszük a kosztprézből.

Olyan hangsúllyal, olyan keserűséggel mondotta ezt a betonmunkás felesége, hogy nem állhatta tovább és a könny kicsordult a szeméből. Elszorult szívvel és sietve köszöntünk el a mártíryanától.

Az ágyrajáró.

A Népszálló félhomályos éttermében ebédelnek. Leginkább munkások. Beszédbe eledünk egy fiatal vasmunkással. Eleinte bizalmatlan volt és csak akkor lett beszédesebb, amikor igazoltuk magunkat. A heti keresete 7000 korona. Ebből 1000 koronát fizet az ágyért, valahol künn, az Angyal földön. Reggelre fél-

kiló kenyeret vásárol, semmi mást. Délben a Népszállóban ebédel, persze husételt csak hente-ként egyszer. Vacsorája félkiló kenyér és 10 deka tőpörtyű vagy öt deka szalonna. Nem dohányos ember. Ruhát, cipőt már régen vásárolt. A *Népszavát* másodmagával veszi. Könyvre és egyéb szórakozásra nem is gondolhat.

— Nincsen reményünk jobb sorra — folytatta halkabban. Ha a viszonyok nem változnak, nagyon sokan itthagyjuk az országot. Szaktársaim el vannak keseredve és állandóan arról beszélnek, hogyan és hova menjenek. Ha nem engednek ki utlevéllel, majd megtaláljuk a kijáratot utlevél nélkül. Attól nem félünk, hogy külföldön nem kapunk munkát. A magyar vasast mindenütt szívesen látják...

A köztisztviselő.

Harminc évi szolgálat után ment nyugálomba. Magas, sovány, szikár ember. Az ebéd-lőben fogad, mert a harmadik szobát *kiadták*. Nyugdíjra tereljük a beszélgetést.

— Nékem *nyugbérem* van. Áprilisban *7500 koronát* kaptam. Egy fillérrel sem többet. Ezenkívül két személyre természetben a következőket:

- 20 kiló lisztet,
- 2 kiló zsírt,
- 2 kiló cukrot,
- 2 kiló sót,
- 10 kiló krumplit.

Ez a mennyiség kettőnknek nem elég. A zsír sem kifogástalan. A liszt akárhányszor dohos. A burgonya felét el kell dobni. A kedvezményes fával és szénnel valahogyan takarékosan kijövünk. A filléres nyugbéreimből kell fizetnem a kedvezményes gáz- és villanyszámlát. Nemrég cipőt és szövetet kaptunk, arra azonban egyelőre nem gondolhatok, hogy ruhát csinál-tathassak belőle.

— Nos és a fölemelt májusi házbér?...

— Azt hiszem, ezt majd kiutalják nekünk. Ha tévednék, ez *elviselhetetlen lenne*. Hiszen a pár fillér már 10-ike táján elfogy. *Eladni-való értékeim már nincsenek*. A mi szerény életünk pusztá tengődés.

Bucsuzáskor arra kért, hogy a nevét ne irjam ki, nehogy kellemetlensége legyen. Meg-igérttem.

A magántisztviselő és albérlő.

A Szövetségben találkoztam vele. Alig ismer-tem reá, pedig régi ismerősök vagyunk. Ször-nyen lesoványodott. A ruhája kopott, de pe-dáns tiszta. Biztosító intézetben dolgozik. Már elő is léptették. Áprilisban *35.00 korona* fizó-tést kapott. Nyomban a megélhetésre tereltem a beszélgetést. Resignáltan és elgondolkodva sorolta föl életmódját. A lakbérért *15.000 koro-nát* fizet havonta. Attól fél, hogy május 1-én ismét stájerolják a szobáia bérét.

— Nos és hogyan, miből?

— Óh, az én életmódom a legegyszerűbb. A lakbér és a mosás fölemészti a félhavi fizetésemet. A reggelit kávémérésben fogyasztom el. A hivatalos idő után ebédelek. Nem mondom meg, hol. Azonban itt is 4–500 koronába kerül az ebéd. Délután fölmegyek a Szövetségbe, ahol kiolvasom a lapokat. Estefelé kávéházba

megyek, ahol az uzsonnakávé elfogyasztásával *egyszermind a vacsorát is befejeztem*. A ká-véház az egyetlen szórakozásom.

— És mindez a havi 35.000 koronából?

— Abból. Mellékjövedelmem nincsen. A sza-bad időmet még mindig tanulással töltöm, pe-dig úgy látom, nem érdemes. Elhibázott az egész életem. A hivatali ranglétrán nehezen jut-hatok előbbre, az ut hosszú és tövises. A hónap vége felé *ellegeket* kunyerálunk abban a re-ményben, hogy elsején emelik a fizetésünket. Olyan nagy az elkeseredés kartársaim között, hogy alig tudunk dolgozni. Egyébről sem be-szélünk, mint a nyomoruságunkról. Arról, hogy 16–20 évi keserves tanulás után odaju-tottunk, hogy lenyűtt ruhában járunk és éhe-zünk. Érdemes volt ennyit tanulunk?...

Nem kérdeztük tovább. Eszünkbe jutott a saját magunk sorsa, mindannyiunk sorsa és fötesszük a kérdést, vajjon mi lesz ennek a vége?

Argus.